

Przedbórz, 12.05.2023 r.

Analiza zagrożeń, w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie Przedborskiego Parku Krajobrazowego

Opracowanie:

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego
Oddział Terenowy Nadpilicznych Parków Krajobrazowych
Przedborski Park Krajobrazowy

Ul. Krakowska 28,

97-570 Przedbórz

Tel. 44 781 2757

e-mail: npk@parkilodzkie.pl

www.npk.parkilodzkie.pl

SPIS TREŚCI

1. Cel i podstawy prawne opracowania
2. Uwarunkowania udostępniania wód Przedborskiego Parku Krajobrazowego dla turystyki i rekreacji
3. Miejsca w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji
4. Zagrożenia dla osób przebywających na obszarach wodnych Parku Krajobrazowego
5. Siły i środki, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych
6. Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych Przedborskiego Parku Krajobrazowego
7. Kontakty alarmowe

1. Cel i podstawy prawne opracowania

Celem niniejszego opracowania jest analiza zagrożeń dla osób przebywających na obszarach wodnych Przedborskiego Parku Krajobrazowego w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 656 ze zm.) zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych polega w szczególności na:

- 1) dokonaniu, we współpracy z policją i działającymi na danym terenie podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji;
- 2) oznakowaniu i zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych;
- 3) prowadzeniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa na obszarach wodnych, polegających w szczególności na:
 - a) oznakowaniu miejsc niebezpiecznych,
 - b) objęciu nadzorem, we współpracy z policją i podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpielii,
 - c) uświadamianiu zagrożeń związanych z wykorzystywaniem obszarów wodnych, w szczególności prowadzeniu akcji edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej;
- 4) informowaniu i ostrzeganiu o warunkach pogodowych oraz innych czynnikach mogących powodować utrudnienia lub zagrożenia dla zdrowia lub życia osób;
- 5) zapewnieniu warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia.

Za zapewnienie bezpieczeństwa, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ww. ustawy, odpowiada (art. 4 ust. 2):

1) na terenie parku narodowego lub krajobrazowego - dyrektor parku,

2) na terenie, na którym prowadzona jest działalność w zakresie sportu lub rekreacji - osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi działalność w tym zakresie,

3) na pozostałym obszarze - właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta) - zwani dalej "zarządzającym obszarem wodnym".

Zadania, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy, wykonywane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) na obszarze, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3, należą do zadań własnych gminy.

2. Uwarunkowania udostępniania wód Przedborskiego Parku Krajobrazowego dla turystyki i rekreacji.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody dla parku krajobrazowego ustala się plan ochrony. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody, określa zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu tego planu. Zakres prac nad planem obejmuje m.in. opracowanie koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych parku krajobrazowego, w szczególności określenie sposobów korzystania z obszarów parku krajobrazowego udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania.

Przedborski Park Krajobrazowy z racji swojego położenia administracyjnego w obrębie województwa łódzkiego i świętokrzyskiego posiada aktualnie obowiązujący plan ochrony ustanowiony na mocy:

- 1) Rozporządzenia Nr 9/2002 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 9 lipca 2002 r. w sprawie określenia granic Przedborskiego Parku Krajobrazowego i ustanowienia planu ochrony Przedborskiego Parku Krajobrazowego w województwie łódzkim oraz wyznaczenia Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.
- 2) Rozporządzenia Nr 10/2004 WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 20 kwietnia 2004 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Przedborskiego Parku Krajobrazowego.

Cały obszar Przedborskiego Parku Krajobrazowego leży w zlewni rzeki Pilicy. Płynie ona jednak peryferyjnie, południkowo, przecinając jedynie otulinę Parku w pobliżu jej zachodniej granicy. Pomimo, iż naturalna dolina Pilicy ma silny wpływ na przyrodę i walory krajobrazowe Przedborskiego Parku Krajobrazowego w myśl przywołanych wyżej zapisów nie stanowi ona bezpośrednio zasobów wodnych położonych w granicach PPK, na których za zapewnienie bezpieczeństwa osób przebywających nad wodą odpowiada dyrektor parku krajobrazowego. W związku z powyższym na potrzeby tego opracowania nie uwzględniamy miejsc nad Pilicą wykorzystywanych do pływania, kąpania się, dzikich kąpielisk i uprawiania sportu lub rekreacji pod kątem zagrożeń dla osób potencjalnie tam przebywających a położonych wzdłuż nurtu rzeki. Pracownicy Służby Parku Krajobrazowego w ramach swoich obowiązków podejmują inne działania zapisane w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych Pilicy polegających na współpracy z innymi służbami, wspólne patrole, znakowanie niebezpiecznych miejsc tablicami „zakaz kąpeli” oraz akcje edukacyjne informujące o zagrożeniach nad wodą.

Jedyną rzeką, która przepływa częściowo przez obszar Przedborskiego Parku Krajobrazowego jest Czarna Włoszczowska. Odwadnia ona przeważającą część parku, powstaje z połączenia Czarnej Pilczyckiej i potoku Borowa i jest największym prawobrzeżnym dopływem Pilicy. W granicach parku płynie na odcinku od Zagacia do Komornik, jednak tylko odcinek od Żeleźnicy do Komornik gdzie koryto osiąga od 10 do 20m., a poziom wody latem przekracza 0.5m pozwala na jakiegokolwiek wykorzystanie do rekreacji wodnej. Powyżej tego odcinka Czarna Włoszczowska płynie głównie przez tereny łąk i lasów odwadniając je i przyjmując wody mniejszych potoków i rowów melioracyjnych. Z większych jej dopływów na terenie PPK należy wymienić: Czarną Starą oraz kanał odwadniający sieć rowów melioracyjnych i lasów obniżenia na północ od miejscowości Oleszna nazwany Czarną Nową.

Na terenie Przedborskiego Parku Krajobrazowego nie występują duże zbiorniki wodne, naturalne ani sztuczne. Z większych sztucznych zbiorników wodnych wymienić można stawy „Piskorzeniec” czyli zarośnięty „Staw Bolesław „ oraz „Duży Staw”. Oba znajdują się na terenie rezerwatu Piskorzeniec. Poza nimi na terenie PPK znajduje się kilka prywatnych stawów hodowlanych na Potoku Borowa poniżej rezerwatu Piskorzeniec oraz przy granicy parku stawy Fryszarka na Starej Czarnej. Naturalne okresowe zbiorniki wód to oczka wodne i starorzecza - występują nielicznie w dolinie Czarnej Włoszczowskiej i Pilicy. Inne małe zbiorniki wód to znajdujące się na terenie Lasów Państwowych zbiorniki przeciwpożarowe np. w okolicach Dawidowa i Nowin.

3 . Miejsca, w których na obszarze Przedborskiego Parku Krajobrazowego występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.

W lipcu 2021 roku nasz Park wysłał do wójtów/burmistrzów gmin z terenu Parku prośbę o informację w sprawie przekazania wykazu kąpielisk wyznaczonych na podstawie art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne oraz ewidencji miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpiei wyznaczonych na podstawie art.39 ust.1 ustawy Prawo Wodne. Z nadesłanych odpowiedzi wynika, że na terenie Parku gminy nie wyznaczyły w bieżącym roku takich miejsc. W związku z tym poniżej przeanalizowano miejsca, gdzie poprzednich latach zauważono kąpiących się, lub ślady po przebywaniu nad wodą w postaci zejść do wody, plaż czy pozostałości biwakowania, i w związku z brakiem ratowników WOPR uznano je za potencjalnie niebezpieczne. Zestawienie miejsc, gdzie zidentyfikowano zagrożenia dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie Przedborskiego Parku Krajobrazowego zawarto w tabeli nr 1.

W opracowaniu użyto sformułowań dotyczących miejsc, które wykorzystywane są do rekreacji wodnej (kąpiele, pływanie itp.). Są to: „kąpielisko” oraz „miejsce okresowo wykorzystywane do kąpiei”. W przypadku zwrotu „kąpielisko”, rozumie się przez to miejsce zdefiniowane zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne: *kąpielisko - rozumie się przez to wyznaczony przez radę gminy wydzielony i oznakowany fragment wód*

powierzchniowych, wykorzystywany przez dużą liczbę osób kąpiących się, pod warunkiem że w stosunku do tego kąpieliska nie wydano stałego zakazu kąpielii; kąpieliskiem nie jest: pływalnia, basen pływacki lub uzdrowiskowy, zamknięty zbiornik wodny podlegający oczyszczaniu lub wykorzystywaniu w celach terapeutycznych, sztuczny, zamknięty zbiornik wodny, oddzielony od wód powierzchniowych i wód podziemnych; W przypadku użytego w opracowaniu zwrotu miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpielii – rozumie się przez to wykorzystywany do kąpielii wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych niebędący kąpieliskiem. Pod pojęciem „dzikie kąpielisko” rozumiemy miejsce nie wyznaczone do kąpielii, wykorzystywane przez kąpiących się na podstawie obserwacji terenowych.

Tabela 1. Miejsca w Przedborskim Parku Krajobrazowego, gdzie zidentyfikowano zagrożenia dla bezpieczeństwa wodnego.

L.p.	Rzeka/Zbiornik wodny	Nazwa/miejsce	Gmina	Uwagi
1	Czarna Włoszczowska	Komorniki przy moście	Kluczewsko	„dzikie kąpielisko”
2	Czarna Włoszczowska	Komorniki powyżej mostu	Kluczewsko	„dzikie kąpielisko”
3	Czarna Włoszczowska	Żeleźnica przy moście	Krasocin	„dzikie kąpielisko”
4	Zbiornik P.poż Lasy Państwowe	Nowiny	Kluczewsko	„dzikie kąpielisko”

4. Zagrożenia dla osób przebywających na obszarach wodnych Przedborskiego Parku Krajobrazowego.

Czynnikami wpływającymi na ilość osób korzystających z walorów rekreacyjnych i turystycznych wód PPK są pogodna aura i okresy wakacyjne i wypoczynkowe. W tych okresach znacznie wzrasta liczba korzystających z kąpielii oraz sprzętu wodnego, należy liczyć się ze wzrostem zagrożenia związanego z przypadkami utonięć. Kąpiel lub zabawa w wodzie, to forma rekreacji związana z letnim wypoczynkiem. Wejście do wody stwarza jednak zawsze zagrożenie, z którym należy się liczyć. Szczególnie groźne sytuacje to:

- niedostateczne umiejętności pływania,
- pływanie pod wpływem alkoholu,
- wstrząs termiczny,
- nadmierne oziębienie organizmu,
- wchodzenie do wody przy schorzeniach,
- skurcze,
- wiry,
- brodzenie w rzece,
- skakanie do nieznannej wody,

- przecenianie swoich sił i umiejętności,
- nieodpowiednia zabawa,
- miejsca zarośnięte przez roślinność wodną,
- zimne prądy,
- nagła zmiana warunków na wodzie,
- kąpiel w miejscach niewyznaczonych.

Zagrożenia dla osób kąpiących wynikają z:

- braku lub słabej umiejętności pływania, niewłaściwej oceny tych umiejętności bądź złego stanu zdrowia,
- korzystania z miejsc nie przystosowanych do kąpieli - wplywania w strefy porośnięte roślinnością wodną lub w miejsca bagniste, wykonywania skoków do wody bez znajomości głębokości i występowania obiektów zanurzonych,
- odbywania kąpieli w stanie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- odbywania kąpieli przy niesprzyjających warunkach pogodowych,
- występowania nieoznaczonych miejsc niebezpiecznych dla kajakarzy – przedmiotów zanurzonych, w tym rumoszu drzewnego wymagającego przeniesienia kajaka lub wyjścia z niego w celu pokonania przeszkody,
- złego stanu zdrowia osoby sterującej jednostką bądź pozostawania tej osoby pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- niekorzystnych warunków pogodowych (wyładowań atmosferycznych),
- braku odpowiednich środków bezpieczeństwa, w szczególności indywidualnych środków wypornościowych: kamizelek ratunkowych lub asekuracyjnych

Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego ma obowiązek ujawniania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych i przekazywania informacji o ujawnionych zagrożeniach właściwej radzie gminy, wynikający z art. 14 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy, powinien realizować na obszarze, na którym wykonuje ratownictwo wodne. Ustawodawca nie przewidział żadnych uprawnień kontrolnych dla podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego, stąd też jako nie mające podstaw prawnych są działania tych podmiotów, polegające na dokonywaniu „kontroli”, „audytów”, „przeглядów” pod względem zapewnienia warunków bezpieczeństwa przez zarządzających wyznaczonymi obszarami wodnymi i sposobu realizacji przez zarządzających wyznaczonymi obszarami wodnymi obowiązków określanych ustawą. Dopuszczalne jest natomiast wydawanie – na zlecenie zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym – opinii w kwestii warunków bezpieczeństwa na danym wyznaczonym obszarze wodnym.

Zagrożenia dla osób przebywających na lodzie:

- brak wiedzy na temat aktualnej grubości lodu umożliwiającego bezpieczne uprawianie wędkarstwa i sportów zimowych,
- załamanie się pokrywy lodowej pod ciężarem osoby wchodzącej na zbyt cienki lód, w szczególności w rejonach dopływu i odpływu wód powierzchniowych oraz obszarów źródłiskowych,

- załamania się pokrywy lodowej po wjeździe na lód, wbrew obowiązującym zakazom, samochodem, ciągnikiem lub quadem,
- w przypadku wpadnięcia do wody - brak lub słaba umiejętność pływania, szok termiczny, szybkie wychłodzenie organizmu, brak sprzętu asekuracyjnego umożliwiającego wyjście na lód
- niewłaściwego dla warunków pogodowych ubrania, skutkującego wyziębieniem organizmu, możliwością powstawania odmrożeń lub zamarznięcia, zwłaszcza w sytuacji pozostawania pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

-

5. Siły i środki, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych.

- **Ochotnicza Straż Pożarna w Przedborzu**
- **Komisariat Policji Państwowej w Przedborzu**
- **Komenda Policji Państwowej we Włoszczowie**
- **Ochotnicza Straż Pożarna w Kluczewsku**
- **Ochotnicza Straż Pożarna w Stanowiskach**
- **Ochotnicza Straż Pożarna w Olesznie**
- **Ochotnicza Straż pożarna w Krasocinie**

6.Kontakty alarmowe

Zintegrowany System Ratownictwa WOPR - numer alarmowy nad wodą 601 100 100
Numer Alarmowy 112

